

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ *ēkōnaṣaṣṭitamaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ *ēkōnaṣaṣṭitamaḥ sargaḥ* ॥

śrīrāmasya śōkēna samēṣāṃ jaḍacētanānāmayōdhyāpuryāśca
duravasthāyā varṇanaṃ rājñō daśarathasya vilāpaśca

mama tvaśvā nivṛttasya
na prāvartanta vartmani |
uṣṇamaśru vimuñcantō
rāmē samprasthitē vanam ॥ 2.59.1 ॥

ubhābhyāṃ rājaputrābhyā -
matha kṛtvāhamañjalim |
prasthitō rathamāsthāya
tadduḥkhamapi dhārayan ॥ 2.59.2 ॥

guhēna sārdhaṃ tatraiva
sthitō'smi divasān bahūn |
āśayā yadi mām rāmaḥ
punaḥ śabdāpayēditi ॥ 2.59.3 ॥

viṣayē tē mahārāja
mahāvyasanakarśītāḥ |

api vṛkṣāḥ parimlānāḥ
 sapuṣpāṅkurakōrakāḥ || 2.59.4 ||

upataptōdakā nadyaḥ
 palvalāni sarāṃsi ca |
 pariśuṣkapalāsāni
 vanānyupavanāni ca || 2.59.5 ||

na ca sarpanti sattvāni
 vyālā na pracaranti ca |
 rāmaśōkābhībhūtaṃ ta -
 nniṣkūjamabhavad vanam || 2.59.6 ||

līnapuṣkarapatrāśca
 nadyaśca kaluṣōdakāḥ |
 santaptapadmāḥ padminyō
 līnamīnavihaṅgamāḥ || 2.59.7 ||

jalajāni ca puṣpāṇi
 mālyāni sthalajāni ca |
 nātibhāntyalpagandhīni
 phalāni ca yathāpuram || 2.59.8 ||

atrōdyānāni śūnyāni
 pralīnavihagāni ca |
 na cābhirāmānārāmān
 paśyāmi manujarṣabha || 2.59.9 ||

praviśantamayōdhyāyāṃ
 na kaścidabhinandati |

*narā rāmamapaśyantō
niḥśvasanti muhurmuhuḥ || 2.59.10 ||*

*dēva rājarathaṃ dṛṣṭvā
vinā rāmamihāgatam |
dūrādaśrumukhaḥ sarvō
rājamārgē gatō janaḥ || 2.59.11 ||*

*harmyairvimānaiḥ prāsādai -
ravēkṣya rathamāgatam |
hāhākārakṛtā nāryō
rāmādarśanakarśitāḥ || 2.59.12 ||*

*āyatairvimalairnētrai -
raśruvēgapariplutaiḥ |
anyōnyamabhivikṣantē -
'vyaktamārtatarāḥ striyaḥ || 2.59.13 ||*

*nāmitrāṇāṃ na mitrāṇā -
mudāsīnajanasya ca |
ahamārtatayā kañcid
viśēṣaṃ nōpalakṣayē || 2.59.14 ||*

*aprahṛṣṭamanuṣyā ca
dīnanāgaturaṅgamā |
ārtasvaraparimlānā
viniḥśvasitaniḥsvanā || 2.59.15 ||*

*nirānandā mahārāja
rāmapravrājanāturā |*

kausalyā putrahīnēva

ayōdhyā pratibhāti mē || 2.59.16 ||

sūtasya vacanaṃ śrutvā

vācā paramadīnayā |

bāṣpōpahatayā sūta -

midaṃ vacanamabravīt || 2.59.17 ||

kaikēyyā viniyuktēna

pāpābhijanabhāvayā |

mayā na mantrakuśalai -

rvṛddhaiḥ saha samarthitam || 2.59.18 ||

na suḥṛdbhirna cāmātyai -

rmantrayitvā sanaigamaiḥ |

mayāyamarthaḥ sammōhāt

strīhētōḥ sahasā kṛtaḥ || 2.59.19 ||

bhavitavyatayā nūna -

midaṃ vā vyasanaṃ mahat |

kulasyāsya vināśāya

prāptaṃ sūta yadṛcchayā || 2.59.20 ||

sūta yadyasti tē kiñci -

nmayāpi sukṛtaṃ kṛtam |

tvaṃ prāpayāśu māṃ rāmaṃ

prāṇāḥ santvarayanti mām || 2.59.21 ||

yadyadyāpi mamaivājñā

nivartayatu rāghavam |

na śakṣyāmi vinā rāmaṃ
muhūrtamapi jīvitum || 2.59.22 ||

athavāpi mahābāhu -
rgatō dūraṃ bhaviṣyati |
māmēva rathamārōpya
śīghraṃ rāmāya darśaya || 2.59.23 ||

vṛttadaṃṣṭrō mahēśvāsaḥ
kvāsau lakṣmaṇapūrvajāḥ |
yadi jīvāmi sādhvēnaṃ
paśyēyaṃ sītayā saha || 2.59.24 ||

lōhitākṣaṃ mahābāhu -
māmuktamaṇikuṇḍalam |
rāmaṃ yadi na paśyēyaṃ
gamiṣyāmi yamakṣayam || 2.59.25 ||

atō nu kiṃ duḥkhataṃ
yō'hamikṣvākunandanam |
imāmavasthāmāpannō
nēha paśyāmi rāghavam || 2.59.26 ||

hā rāma rāmānuja hā
hā vaidēhi tapasvini |
na māṃ jānīta duḥkhēna
mriyamāṇamanāthavat || 2.59.27 ||

sa tēna rājā duḥkhēna
bhṛśamarpitacētanaḥ |

avagāḍhaḥ suduṣpāraṃ

śōkasāgaramabravīt || 2.59.28 ||

rāmaśōkamahāvēgaḥ

sītāvirahapāragah |

śvasitōrmimahāvartō

bāṣpavēgajalāvilah || 2.59.29 ||

bāhuvikṣēpamīnō'sau

vikranditamahāsvanaḥ |

prakīrṇakēśaśaivālah

kaikēyīvaḍavāmukhaḥ || 2.59.30 ||

mamāśruvēgaprabhavaḥ

kubjāvākyamahāgrahaḥ |

varavēlō nṛśaṃsāyā

rāmapravṛājanāyataḥ || 2.59.31 ||

yasmin bata nimagnō'haṃ

kausalyē rāghavaṃ vinā |

dustarō jīvatā dēvi

mayāyaṃ śōkasāgaraḥ || 2.59.32 ||

aśōbhanaṃ yō'hamihādya rāghavaṃ

didṛkṣamāṇō na labhē salakṣmaṇam |

itīva rājā vilapan mahāyaśāḥ

papāta tūrṇaṃ śayanē sa mūrchitaḥ || 2.59.33 ||

iti vilapati pārthivē praṇaṣṭē

karuṇataraṃ dviguṇaṃ ca rāmahētōḥ |

vacanamanuniśamyā tasya dēvī

bhayamagamat punarēva rāmamātā || 2.59.34 ||

*|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
ayōdhyākāṇḍē ēkōṇaṣaṣṭitamahaḥ sargaḥ ||*